

Et makværk om DKP 1939-41

Af Morten Thing

[Information 9.12.03]

Jørgen Laustsen: *Mellem hammer, segl og hagekors. DKP og myten om den lånte tid*, 176 s., ill., Syddansk Universitetsforlag.

Fra 1935 var DKPs politik grundlæggende en antifascistisk politik. Da Sovjet i 1939 pludselig indgik en ikke-angrebspagt med Tyskland (og en hemmelig aftale om deling af Polen) måtte ikke blot DKP, men alle kommunistiske partier ændre politik. Nu skulle England og Frankrig ses som krigsophidserne. Det var så i kort form DKPs politik frem til Tysklands overfald på Sovjet i juni 1941. Om denne interessante periode har historikeren Jørgen Laustsen skrevet en ny bog.

Laustsen mener, at det er en fuldstændig overset periode i forskningen, men desværre skyldes det, at han ikke kender forskningen. Der findes to historiespecialer af henholdsvis Lars Jepsen og Thomas Bindesbøll Larsen om perioden, som har alle de fornødne oplysninger, kilder og analyser. Dem kender Laustsen ikke. De er godt nok utrykte, men kan lånes.

Forfatteren kan russisk, men har ikke været i de russiske arkiver for at undersøge sagerne. Han har til alt held hjælp at hente i Hans Kirchhoff og Aage Trommers store kildesamling *Vor Kamp vil vokse og styrkes*, som medtager mange kilder fra Komintern-arkivet i Moskva. Men Laustsen læser udvalget meget selektivt. Han omtaler således ikke, at Komintern allerede i juni 1940 sender et direktiv til DKP med ændrede signaler. I sin gennemgang af DKPs udtalelser stopper han stort set med april 1940, bortset fra en undersøgelse af hvad de danske nazister skrev om DKP og omvendt. Han har således ikke villet vise, om DKPs politik var den samme gennem hele perioden, men lader blot som.

Hans bog er mærkelig ufokuseret. Den handler således om mange andre temaer end lige netop dens erklærede emne. Han opsummerer DKPs udvikling indtil 1939 og afslører et nærmest ikke eksisterende kendskab til forskningen. I note 31 vil han således have Kommunistisk Føderation til i 1921 at bestå af SUF, SAP og dele af FS, hvoraf de to første var nedlagt på det tidspunkt. Ser man på hans litteraturlisten, så er Bent Jensen den forfatter der har flest titler med – og det er jo rigtig godt, men hvis nu han havde læst også Kurt Jacobsens bog om DKPs tidlige periode, så var det jo aldrig sket, at han havde lavet den fadæse. På listen figurerer også en artikel af den norske forsker Terje Halvorsen, men han har næppe læst den, for så ville han have skrevet en anden bog eller argumenteret imod Halvorsens nye syn på perioden. Bogen har for mig at se to pointer, som bare ikke har noget med undersøgelsen at gøre. Den ene er at regeringen burde have forbudt DKP før den 9. april, og den anden er, at det ikke var DKP, som startede modstandskampen, men de borgerlige. Begge dele kan naturligvis diskuteres, men kun på baggrund af argumenter.

Der er måske en tredje pointe, nemlig at DKP ikke forberedte sig på modstand allerede før Tysklands overfald på Sovjet. Han latterliggør Hans Kirchhoffs udtalelser i et interview i *Politiken* og Børge Houmanns udtalelser i *Kommunist under besættelsen* om en sådan mulighed, og igen er det meget småt med argumenterne.

Jeg har svært ved at se, hvorfor Syddansk Universitetsforlag skal udgive en sådan skrivelser. Bruger de ikke sagkyndige til at bedømme bøgerne?